Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL ATHANASIOS RANTOS
prezentate la 13 februarie 2025 [1]

Cauza C-635/23

WBS GmbH
Procedura penală
cu participarea
Generalstaatsanwaltschaft Berlin

[cerere de decizie preliminară formulată de Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior din Berlin, Germania)]

„Trimitere preliminară – Directiva 2014/41/UE – Cooperare judiciară în materie penală – Ordinul european de anchetă – Articolul 2 litera (c) punctul (ii) – Noțiunile de «autoritate emitentă» și «altă autoritate competentă care acționează în calitate de autoritate de anchetă în cadrul procedurilor penale» – Competența de a dispune strângerea de probe în conformitate cu dreptul intern – Măsuri de percheziție care necesită autorizare din partea unui judecător de instrucție – Articolul 6 alineatele (1) și (2) – Condiții de emitere a unui ordin european de anchetă”

Introducere

1. O autoritate administrativă care, în temeiul dreptului național, nu este competentă să dispună o măsură de investigare în cadrul unei proceduri penale naționale poate dispune o astfel de măsură în privința unei întreprinderi stabilite în alt stat membru prin emiterea unui ordin european de anchetă (denumit în continuare „OEA”) în temeiul Directivei 2014/41/UE privind OEA în materie penală [2] și, în cazul unui răspuns afirmativ, în ce condiții poate fi emis un astfel de OEA? Aceasta este în esență întrebarea adresată de Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior din Berlin, Germania) în cadrul prezentei cereri de decizie preliminară, care privește interpretarea articolului 2 litera (c) punctul (ii) din directiva menționată.

2. Amintim că articolul 2 litera (c) din Directiva 2014/41, care definește noțiunea de „autoritate emitentă” a unui OEA, face distincția între două categorii de autorități: pe de o parte, autoritățile judiciare, și anume „un judecător, o instanță judecătorească, un judecător de instrucție sau un procuror competent pentru cauza vizată”, menționate la articolul 2 litera (c) punctul (i) din această directivă (denumită în continuare o „autoritate judiciară”) și, pe de altă parte, autoritățile nejudiciare, și anume „orice altă autoritate competentă, astfel cum este definită de către statul

[1] Limba originală: franceza.

[2] Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală (JO 2014, L 130, p. 1).

emitent, care acționează […] în calitate de autoritate de anchetă în cadrul procedurilor penale, care are competența să dispună strângerea de probe în conformitate cu dreptul intern”, menționate la articolul 2 litera (c) punctul (ii) din directiva amintită (denumită în continuare o „autoritate nejudiciară”).

3. Cererea de decizie preliminară a fost formulată în cadrul unei cereri de executare în Germania a unui OEA emis de Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (Biroul pentru prevenirea și combaterea corupției, Letonia, denumit în continuare „KNAB”) privind întreprinderea WBS GmbH, cu sediul în Germania (denumit în continuare „OEA în cauză”). Întrucât a făcut obiectul unei percheziții în temeiul acestui OEA, întreprinderea respectivă a sesizat instanța de trimitere arătând în esență că mijloacele de probă obținute prin executarea OEA menționat nu pot fi admise întrucât acesta nu ar fi fost emis de o „autoritate emitentă” în sensul Directivei 2014/41. Mai precis, KNAB nu ar constitui o autoritate emitentă pentru motivul, pe de o parte, că nu ar acționa în calitate de autoritate judiciară în sensul articolului 2 litera (c) punctul (i) din această directivă și, pe de altă parte, că nu ar îndeplini condițiile prevăzute la articolul 2 litera (c) punctul (ii) din directiva amintită, permițând calificarea acestuia drept „altă autoritate competentă”, din moment ce nu ar fi competent „să dispună strângerea de probe în conformitate cu dreptul intern”, adoptarea unor măsuri de percheziție în cadrul unei proceduri naționale fiind, în dreptul leton, rezervată doar autorităților judiciare.

4. Deși Curtea a avut deja ocazia să precizeze limitele noțiunii de „autoritate emitentă” în sensul articolului 2 litera (c) din Directiva 2014/41 și să clarifice distincția dintre „autoritățile judiciare” și „alte autorități competente” în sensul acestei dispoziții [3], în cadrul prezentei cauze i se solicită să se pronunțe, în mod inedit, asupra întinderii celei de a doua categorii de autorități.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

5. Potrivit considerentelor (5), (7) și (11) ale Directivei 2014/41:

„(5) De la adoptarea Deciziilor-cadru [2003/577/JAI [4]] și [2008/978/JAI [5]], a devenit evident faptul că actualul cadru de strângere a probelor este prea fragmentat și complicat. În consecință, se impune o nouă abordare.

[…]

[3] A se vedea în această privință Hotărârea din 8 decembrie 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Ordine de transfer falsificate) (C-584/19, denumită în continuare Hotărârea „Staatsanwaltschaft Wien”, EU:C:2020:1002), Hotărârea din 16 decembrie 2021, Spetsializirana prokuratura (Date de transfer și de localizare) (C-724/19, denumită în continuare Hotărârea „Spetsializirana prokuratura”, EU:C:2021:1020), Hotărârea din 2 martie 2023, Staatsanwaltschaft Graz (Serviciul pentru cauze fiscale penale din Düsseldorf) (C-16/22, denumită în continuare Hotărârea „Staatsanwaltschaft Graz”, EU:C:2023:148), și Hotărârea din 30 aprilie 2024, M.N. (EncroChat) (C-670/22, denumită în continuare Hotărârea „EncroChat”, EU:C:2024:372).

[4] Decizia-cadru a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor (JO 2003, L 196, p. 45, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 125).

[5] Decizia-cadru a Consiliului din 18 decembrie 2008 privind mandatul european de obținere a probelor în scopul obținerii de obiecte, documente și date în vederea utilizării acestora în cadrul procedurilor în materie penală (JO 2008, L 350, p. 72).

(7) Această nouă abordare este bazată pe un instrument unic numit ordinul european de anchetă. Un [OEA] urmează să fie emis în scopul desfășurării uneia sau mai multor măsuri de investigare specifice în statul care execută [OEA] (denumit în continuare «statul executant») în vederea strângerii de probe. Aceasta include obținerea de probe care sunt deja în posesia autorității executante.

[…]

(11) Recurgerea la [OEA] ar trebui să se facă atunci când executarea unei măsuri de investigare pare proporțională, adecvată și aplicabilă în cazul respectiv. Autoritatea emitentă ar trebui prin urmare să determine dacă probele solicitate sunt necesare și proporționale față de scopul procedurilor, dacă măsura de investigare aleasă este necesară și proporțională față de strângerea probelor în cauză și dacă, prin emiterea unui [OEA], un alt stat membru ar trebui implicat în strângerea probelor respective. Aceeași evaluare ar trebui efectuată și în cadrul procedurii de validare, atunci când validarea [OEA] este necesară în temeiul prezentei directive. […]”

6. Articolul 1 din această directivă, intitulat „Ordinul european de anchetă și obligația de executare a acestuia”, prevede:

„(1) [OEA] reprezintă o decizie judiciară emisă sau validată de o autoritate judiciară a unui stat membru (denumit în continuare «statul emitent») pentru a pune în aplicare una sau mai multe măsuri de investigare specifice într-un alt stat membru (denumit în continuare «statul executant») în vederea obținerii de probe în conformitate cu [Directiva 2014/41].

[OEA] poate fi emis și pentru obținerea de probe care se află deja în posesia autorităților competente ale statului executant.

(2) Statele membre execută [OEA] pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu prezenta directivă.

[…]”

7. Articolul 2 din directiva menționată, intitulat „Definiții”, prevede la litera (c):

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

(c) «autoritate emitentă» înseamnă:

(i) un judecător, o instanță judecătorească, un judecător de instrucție sau un procuror competent pentru cauza vizată sau

(ii) orice altă autoritate competentă, astfel cum este definită de către statul emitent, care acționează, în cazul respectiv, în calitate de autoritate de anchetă în cadrul procedurilor penale, care are competența să dispună strângerea de probe în conformitate cu dreptul intern. În plus, înainte de a fi transmis autorității executante, [OEA] este validat, după examinarea conformității sale cu condițiile pentru emiterea unui [OEA] în temeiul prezentei directive, în special condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1), de către un judecător, o instanță judecătorească, un judecător de instrucție sau un procuror din statul

emitent. În cazul în care [OEA] a fost validat de o autoritate judiciară, autoritatea respectivă poate fi considerată, de asemenea, autoritate emitentă în sensul transmiterii [OEA]”.

8. În conformitate cu articolul 6 din aceeași directivă, intitulat „Condițiile pentru emiterea și transmiterea unui [OEA]”:

„(1) Autoritatea emitentă poate emite un [OEA] numai dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) emiterea [OEA] este necesară și proporțională față de scopul procedurilor menționate la articolul 4, ținând cont de drepturile persoanei suspectate sau acuzate, și

(b) măsura sau măsurile de investigare indicate în [OEA] ar putea fi dispuse în același condiții într-o cauză internă similară.

(2) Condițiile menționate la alineatul (1) sunt evaluate, în fiecare caz, de către autoritatea emitentă.

(3) În cazul în care o autoritate executantă are motive să creadă că nu au fost îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1), aceasta poate consulta autoritatea emitentă cu privire la importanța executării [OEA]. După această consultare, autoritatea emitentă poate decide să retragă [OEA].”

9. Articolul 9 din Directiva 2014/41, intitulat „Recunoașterea și executarea”, prevede la alineatele (1)-(3):

„(1) Autoritatea executantă recunoaște un [OEA], transmis în conformitate cu prezenta directivă, fără a fi necesară nicio altă formalitate, și asigură executarea sa în același mod și cu aceleași mijloace ca în situația în care măsura de anchetă în cauză ar fi fost dispusă de către o autoritate a statului executant, cu excepția cazului în care această autoritate hotărăște să invoce unul dintre motivele de nerecunoaștere sau de neexecutare sau unul dintre motivele de amânare prevăzute în prezenta directivă.

(2) Autoritatea executantă respectă formalitățile și procedurile indicate în mod expres de autoritatea emitentă, cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta directivă și cu condiția ca aceste formalități și proceduri să nu contravină principiilor fundamentale de drept ale statului executant.

(3) Atunci când o autoritate executantă primește un [OEA] care nu a fost emis de o autoritate judiciară, astfel cum este specificat la articolul 2 litera (c), autoritatea executantă returnează [OEA] statului emitent.”

Dreptul leton

10. Cadrul juridic leton pentru adoptarea unui OEA este reglementat de articolele 8871-8873 din Kriminālprocesa likums (Codul de procedură penală) din 11 mai 2005[6]. În conformitate cu articolul 887[1] alineatul (1) din acest cod, atunci când, în cadrul unei proceduri penale, este

[6] *Latvijas Vēstnesis*, 2005, nr. 74.

necesar să se efectueze un act de procedură pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene înainte de începerea urmăririi penale, responsabilul de procedură, atunci când emite un OEA, evaluează proporționalitatea și necesitatea acestuia în raport cu infracțiunea care face obiectul anchetei, după care procurorul însărcinat cu conducerea anchetei verifică de asemenea conformitatea actului de procedură solicitat statului membru al Uniunii cu cerințele legii și evaluează necesitatea și proporționalitatea sa în raport cu infracțiunea care face obiectul anchetei. Înainte de emiterea unui OEA, responsabilul de procedură ia toate măsurile care ar fi necesare în cazul în care actul de procedură ar fi executat în Letonia.

11. Perchezițiile sunt reglementate de articolele 179-185 din codul menționat. Articolul 179 alineatul (1) din acesta definește percheziția ca fiind o măsură de investigare ce are ca obiect investigarea forțată a unor spații, a unui teren, a unui vehicul sau a unei persoane în scopul localizării și confiscării obiectului căutat atunci când există motive rezonabile să se creadă că acesta se află la locul percheziției.

12. Articolul 180 alineatul (1) din același cod prevede că percheziția se efectuează în urma deciziei unui judecător de instrucție sau a unei instanțe. Judecătorul de instrucție își întemeiază decizia pe o propunere prezentată de responsabilul de procedură și pe înscrisurile anexate la aceasta.

Litigiul principal, întrebarea preliminară și procedura în fața Curții

13. La 5 aprilie 2019, KNAB a deschis o procedură penală pentru fraudă la scară largă, delapidare la scară largă a bunurilor aparținând unui terț, precum și fals în înscrisuri și uz de fals față de anumiți membri ai personalului unei fundații cu sediul în Riga (Letonia). În cadrul anchetei sale, KNAB a apreciat că este necesar să se percheziționeze spațiile comerciale din Berlin (Germania) ale întreprinderilor FF GmbH și WBS GmbH și a solicitat judecătorului de instrucție din cadrul Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (Tribunalul Orașului Riga, Arondismentul Suburban Vidzeme, Letonia) autorizarea acestei măsuri de investigare în conformitate cu articolele 179 și 180 din Codul de procedură penală leton.

14. Prin ordonanțele din 24 aprilie 2019, acest judecător a încuviințat cererea KNAB, pentru motivul, pe de o parte, că era rezonabil să se considere că în aceste spații existau documente, suporturi de date și bunuri relevante pentru procedură și, pe de altă parte, că percheziția, al cărei scop consta în găsirea și asigurarea acestor documente, suporturi și bunuri, era necesară și proporțională.

15. La 25 aprilie 2019, KNAB, în calitate de „autoritate competentă” în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41, a emis OEA în cauză, prin care a solicitat Republicii Federale Germania audierea a doi martori, precum și executarea ordinelor de percheziție judecătorești menționate mai sus. Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūra (Parchetul General al Republicii Letonia, denumit în continuare „Parchetul General al Republicii Letonia”) a validat acest OEA și l-a transmis astfel Staatsanwaltschaft Berlin (Parchetul din Berlin, Germania, denumit în continuare „Parchetul din Berlin”).

16. La cererea formulată de Parchetul din Berlin, Amtsgericht Berlin-Tiergarten (Tribunalul Districtual Tiergarten din Berlin, Germania) a dispus percheziționarea spațiilor comerciale ale întreprinderilor FF și WBS. Aceste percheziții au fost efectuate la 13 mai 2019 și au asigurat obținerea a numeroase mijloace de probă.

17. În cadrul cauzei principale, WBS a sesizat Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior din Berlin), instanța de trimitere, cu o cerere prin care se solicita printre altele ca această instanță să constate că predarea către Republica Letonia a mijloacelor de probă obținute prin executarea OEA în cauză nu poate fi admisă.

18. În susținerea cererii sale, WBS a invocat printre altele Hotărârea Spetsializirana prokuratura prin care Curtea ar fi statuat că un OEA privind măsura percheziției, dată de dreptul statului emitent în competența instanțelor, ar putea fi emis numai de o instanță. Or, în speță, OEA în cauză ar fi fost emis de KNAB, care nu ar constitui o instanță, în timp ce, în temeiul dreptului leton, adoptarea unor măsuri de percheziție care au condus la asigurarea unor mijloace de probă în cadrul unei proceduri naționale ar fi rezervată numai instanțelor. În acest cadru, validarea OEA respectiv de către Parchetul General al Republicii Letonia ar fi fost efectuată în temeiul unui OEA adoptat de o autoritate necompetentă.

19. Parchetul din Berlin a întrebat Parchetul General al Republicii Letonia dacă OEA în cauză putea fi eventual emis din nou, dar de această dată de o instanță. Acesta din urmă a răspuns negativ pentru motivul că nu exista în dreptul leton niciun temei juridic în acest scop. În acest context, instanța de trimitere a dispus suspendarea predării mijloacelor de probă obținute.

20. Înainte de a se pronunța asupra admisibilității măsurii de cooperare judiciară, această instanță dorește să afle dacă, astfel cum susține WBS, principiile care decurg din Hotărârea Spetsializirana prokuratura trebuie aplicate în cauza principală, ceea ce ar putea conduce la concluzia că predarea probelor în executarea OEA în discuție nu ar trebui admisă[7], sau chiar dacă, după cum arată KNAB, validarea prealabilă a măsurilor de investigare de către o instanță a statului emitent, în conformitate cu obligațiile de verificare și de motivare prevăzute de Directiva 2014/41, este suficientă în vederea predării probelor respective.

21. În aceste condiții, Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior din Berlin) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Un [OEA] ce are ca obiect o măsură a cărei adoptare este, potrivit dreptului statului emitent, de competența instanțelor judecătorești poate fi emis, în cooperare cu o autoritate de validare nejudiciară, de către o autoritate competentă în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva [2014/41], în cazul în care o instanță judecătorească din statul emitent a autorizat anterior ordinul de anchetă și a îndeplinit cu această ocazie obligațiile de verificare și de motivare prevăzute de Directiva 2014/41?”

22. WBS, guvernele german, estonian, leton, polonez și portughez, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise în fața Curții. Cu excepția guvernelor estonian și portughez, aceste părți, precum și guvernul suedez s-au exprimat, în plus, în ședința de audiere a pledoariilor care a avut loc la 13 noiembrie 2024.

Analiză

23. Prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41 trebuie interpretat în sensul că o autoritate nejudiciară care adoptă, în conformitate cu dreptul său intern, măsuri de investigare

[7] Parchetul din Berlin ar fi astfel obligat să transmită OEA Republicii Letonia, în conformitate cu articolul 9 alineatul (3) din Directiva 2014/41.

specifice care, înainte de a fi executate într-un alt stat membru, sunt validate de o autoritate judiciară poate fi calificată drept „autoritate emitentă”, în sensul acestei dispoziții, în condițiile în care adoptarea unor astfel de măsuri de investigare în cadrul unei proceduri pur interne este de competența exclusivă a autorităților judiciare.

24. În opinia noastră, răspunsul la această întrebare trebuie să fie afirmativ, pentru motivele pe care le vom prezenta în continuare.

Observații introductive

25. De la bun început, trebuie amintit că Directiva 2014/41 a înlocuit cadrul fragmentar și complex anterior în materie de obținere de probe în cauzele care au o dimensiune transfrontalieră prin instituirea unui sistem simplificat și mai eficient întemeiat pe un instrument unic, și anume OEA. Acest sistem urmărește să faciliteze și să accelereze cooperarea judiciară pentru a contribui la realizarea obiectivului atribuit Uniunii de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, întemeindu-se pe gradul de încredere ridicat care trebuie să existe între statele membre [8]. Astfel, OEA este un instrument care ține de cooperarea judiciară în materie penală prevăzută la articolul 82 alineatul (1) TFUE, care se întemeiază pe principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare. Acest principiu, care constituie „piatra de temelie” a cooperării judiciare în materie penală, este el însuși întemeiat pe încrederea reciprocă, precum și pe prezumția refragabilă că celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special drepturile fundamentale [9].

26. În acest context, articolul 1 alineatul (1) din Directiva 2014/41 definește „ordinul european de anchetă” ca fiind o „decizie judiciară” emisă sau validată de o autoritate judiciară a unui stat membru pentru a pune în aplicare una sau mai multe măsuri de investigare specifice în statul de executare în vederea obținerii de probe, inclusiv cele aflate deja în posesia autorităților competente ale acestui stat membru [10].

27. Potrivit articolului 1 alineatul (2) din Directiva 2014/41, statele membre execută OEA pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile acestei directive. În temeiul articolului 9 alineatul (1) din directiva menționată, autoritatea executantă recunoaște un OEA, fără a fi necesară nicio altă formalitate, și asigură executarea sa în același mod și cu aceleași mijloace ca în situația în care măsura de anchetă în cauză ar fi fost dispusă de către o autoritate a statului executant. În temeiul aceleiași dispoziții, această autoritate poate decide să nu execute un OEA invocând unul dintre motivele de nerecunoaștere sau de neexecutare sau unul dintre motivele de amânare prevăzute în aceeași directivă. În plus, articolul 9 alineatul (3) din Directiva 2014/41 prevede că, atunci când o autoritate executantă primește un OEA care nu a fost emis de o autoritate emitentă, în sensul articolului 2 litera (c) din această directivă, autoritatea executantă returnează acest ordin statului emitent [11].

[8] A se vedea în special considerentele (5)-(8), (21) și (38) ale Directivei 2014/41, precum și Hotărârile Staatsanwaltschaft Wien (punctul 39), Spetsializirana prokuratura (punctul 36), Staatsanwaltschaft Graz (punctul 42) și EncroChat (punctul 86).

[9] A se vedea în special considerentele (2), (6) și (19) ale Directivei 2014/41, precum și Hotărârea Staatsanwaltschaft Wien (punctul 40), Hotărârea din 11 noiembrie 2021, Gavanozov II (C-852/19, denumită în continuare Hotărârea „Gavanozov II”, EU:C:2021:902, punctul 54), și Hotărârea EncroChat (punctul 99).

[10] A se vedea Hotărârea Staatsanwaltschaft Wien (punctul 41), Hotărârea din 2 septembrie 2021, Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:670, punctul 39), și Hotărârea EncroChat (punctul 71).

[11] A se vedea Hotărârea din 2 septembrie 2021, Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:670, punctul 40).

28. În această privință, articolul 2 litera (c) din Directiva 2014/41 definește, în sensul directivei menționate, noțiunea de „autoritate emitentă”. Astfel, această dispoziție prevede că o asemenea autoritate poate fi fie, potrivit punctului (i), „un judecător, o instanță judecătorească, un judecător de instrucție sau un procuror competent pentru cauza vizată” [12], fie, potrivit punctului (ii) prima teză, a cărui interpretare face obiectul prezentei trimiteri preliminare, „orice altă autoritate competentă, astfel cum este definită de către statul emitent, care acționează, în cazul respectiv, în calitate de autoritate de anchetă în cadrul procedurilor penale, care are competența să dispună strângerea de probe în conformitate cu dreptul intern” [13].

29. În plus, din articolul 2 litera (c) punctul (ii) a doua teză din directiva respectivă reiese că, atunci când un OEA este emis de o autoritate nejudiciară, înainte de a fi transmis autorității de executare, acest ordin trebuie validat de o autoritate judiciară în sensul articolului 2 litera (c) punctul (i) din aceeași directivă, care este obligată să examineze conformitatea acestui ordin cu condițiile de emitere prevăzute de Directiva 2014/41, în special condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din aceasta [14]. În sfârșit, a treia teză a aceleiași dispoziții prevede că autoritatea judiciară care a validat un astfel de OEA „poate fi considerată, de asemenea”, autoritate emitentă în sensul transmiterii OEA.

30. Din considerațiile care precedă rezultă că o autoritate nejudiciară precum o autoritate administrativă poate intra în principiu sub incidența noțiunii de „autoritate emitentă”, în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41, în condițiile amintite la punctul precedent din prezentele concluzii, și anume, pe de o parte, să aibă competența de a acționa în calitate de autoritate de anchetă în cadrul procedurilor penale [15] și, pe de altă parte, OEA al acesteia să fie validat de o autoritate judiciară înainte de a fi transmis statului executant [16].

31. În speță, este cert că KNAB, care nu este o autoritate judiciară, a acționat în temeiul dreptului leton în calitate de autoritate de anchetă în cadrul procedurii penale [17]. În același mod, înainte de transmiterea sa statului executant, OEA în cauză a fost validat de Parchetul General al Republicii Letonia, a cărui calitate de „autoritate judiciară” în sensul articolului 2 litera (c) punctul (i) din această directivă nu ridică nicio îndoială [18].

32. În schimb, îndoielile exprimate de instanța de trimitere privesc în esență aspectul dacă KNAB îndeplinește condiția, prevăzută la articolul 2 litera (c) punctul (ii) din directiva respectivă și menționată la punctul 28 din prezentele concluzii, de a fi o autoritate *„care are competența să*

[12] Aceste patru autorități, care sunt enumerate în mod exhaustiv, sunt calificate drept „autorități judiciare”, în sensul Directivei 2014/41, din moment ce sunt susceptibile să participe la administrarea justiției [a se vedea Hotărârea Staatsanwaltschaft Graz (punctele 30-32 și 37)].

[13] Referirea la „orice altă autoritate”, cuprinsă la articolul 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41, indică faptul că orice altă autoritate decât autoritățile judiciare menționate la articolul 2 litera (c) punctul (i) din această directivă trebuie examinată în raport cu articolul 2 litera (c) punctul (ii) din directiva menționată. Astfel, această expresie trebuie înțeleasă în sensul că desemnează orice autoritate care ține de puterea executivă [a se vedea articolul 4 litera (b) din aceeași directivă și Hotărârea Staatsanwaltschaft Graz (punctele 34 și 35)].

[14] A se vedea în acest sens Hotărârea Staatsanwaltschaft Graz (punctele 27 și 28).

[15] A se vedea Hotărârile Spetsializirana prokuratura (punctul 29) și Staatsanwaltschaft Graz (punctele 33 și 34, precum și jurisprudența citată).

[16] A se vedea, cu titlu de exemplu, Hotărârea Staatsanwaltschaft Wien (punctul 46). Pe baza Raportului din 20 septembrie 2021 al Rețelei Judiciare Europene (RJE), disponibil pe site-ul internet al acesteia (la următoarea adresă: https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_RegistryDoc/EN/3115/0/0), sunt numeroase statele membre, în afara Republicii Letonia, care au desemnat autorități administrative în calitate de „autorități emitente”, în special Regatul Belgiei, Republica Federală Germania, Republica Elenă, Ungaria, Republica Austria și Republica Polonă.

[17] În temeiul articolului 386 alineatul (6) din Codul de procedură penală, KNAB este o autoritate de anchetă care, în conformitate cu articolul 27 din acest cod, poate acționa în calitate de „responsabil de procedură” care conduce o procedură penală.

[18] A se vedea articolul 1 alineatul (1) din Prokuratūras likums (Legea privind Ministerul Public) din 19 mai 1994 (Latvijas Vēstnesis, 2004, nr. 65). „Procurorul” figurează printre „autoritățile judiciare” menționate la articolul 2 litera (c) punctul (i) din Directiva 2014/41, care sunt abilitate să valideze un OEA [a se vedea Hotărârea Staatsanwaltschaft Wien (punctul 53)].

dispună strângerea de probe în conformitate cu dreptul intern”, în măsura în care, în temeiul dreptului leton [19], în cadrul unei proceduri penale naționale, măsurile de investigare în discuție în litigiul principal, și anume percheziționile, deși se întemeiază pe o propunere a autorității de anchetă competente, precum KNAB, trebuie puse în aplicare în urma deciziei unui judecător de instrucție sau a unei instanțe și țin, așadar, de competența exclusivă a autorităților judiciare.

33. Această problemă se ridică *a fortiori*, potrivit instanței de trimitere, întrucât, în Hotărârea Spetsializirana prokuratura, Curtea a declarat că articolul 2 litera (c) punctul (i) din Directiva 2014/41 trebuie interpretat în sensul că se opune ca un procuror să fie competent să emită un OEA prin care se urmărește obținerea unor date de transfer și de localizare legate de telecomunicații atunci când, în cadrul unei proceduri naționale, adoptarea unei măsuri de anchetă care vizează accesul la astfel de date este de competența instanței.

34. Conform unei jurisprudențe constante a Curții, în vederea interpretării dispoziției menționate, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție și în special de geneza reglementării respective [20].

Cu privire la interpretarea literală

35. În ceea ce privește, în primul rând, *modul de redactare* a articolului 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41, menționat la punctul 28 din prezentele concluzii, trebuie observat că această dispoziție nu prevede că, pentru a intra sub incidența noțiunii de „autoritate emitentă”, o autoritate administrativă trebuie în mod necesar să fie autoritatea competentă pentru adoptarea acelorași măsuri în cadrul unei proceduri interne.

36. Astfel, directiva menționată nu impune ca emiterea unui OEA să fie luată în mod obligatoriu de autoritatea care ar fi fost efectiv competentă să dispună strângerea de probe „într-o cauză internă similară”, după cum afirmă în esență WBS și Comisia, ci se limitează să precizeze că această autoritate trebuie să aibă competența să dispună strângerea acestor probe „în conformitate cu dreptul intern”. Astfel, cele două expresii nu pot fi considerate ca fiind sinonime, având în vedere că termenii „care are competența să dispună strângerea de probe în conformitate cu dreptul intern” nu fac nicio referire la o eventuală echivalență cu o procedură națională similară. În plus, aceeași dispoziție nu se opune nici emiterii unui OEA de către o autoritate care, potrivit dreptului statului emitent, este competentă să acționeze în calitate de autoritate de anchetă, dar nu ar fi autoritatea care ar fi dispus aceeași măsură într-o situație internă.

37. În această privință, după cum s-a amintit la punctul 25 din prezentele concluzii, sistemul instituit prin Directiva 2014/41 se întemeiază pe încrederea reciprocă, precum și pe prezumția refragabilă că celelalte state membre respectă dreptul Uniunii. Acesta este motivul pentru care articolul 2 litera (c) punctul (ii) din directiva menționată lasă doar statului emitent posibilitatea de „a defini” autoritățile nejudiciare competente și face trimitere în mod expres la dreptul intern în acest scop, precizând totodată diferitele condiții de fond pe care acesta trebuie să le prevadă. În consecință, revine exclusiv statului emitent sarcina de a defini autoritățile nejudiciare care ar fi competente să emită un OEA, în măsura în care sunt îndeplinite criteriile prevăzute la articolul 2

[19] A se vedea articolul 180 alineatul (1) din Codul de procedură penală.

[20] A se vedea în acest sens în special Hotărârea din 17 aprilie 2018, Egenberger (C-414/16, EU:C:2018:257, punctul 44), Hotărârea Staatsanwaltschaft Wien (punctul 49), Hotărârea din 28 octombrie 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Extrădare și *ne bis in idem*) (C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, punctul 67), și Hotărârea Staatsanwaltschaft Graz (punctul 25).

litera (c) punctul (ii) din directiva menționată. O interpretare contrară nu poate fi reținută, pentru a evita riscul de a priva această dispoziție și în special principiul recunoașterii reciproce de orice efect util [21].

38. Prin urmare, exclusiv în lumina criteriilor prevăzute la articolul 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41, care au fost amintite la punctul 30 din prezentele concluzii, trebuie să se aprecieze dacă o autoritate administrativă, precum KNAB, poate fi calificată drept „autoritate emitentă” în sensul directivei respective. Or, aceasta pare să fie efectiv situația în speță.

39. Astfel, pe de o parte, KNAB are în mod incontestabil responsabilități care îi permit să acționeze în „calitate de autoritate de anchetă”, în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41, din moment ce, în temeiul dreptului intern, acționează în calitate de „responsabil de procedură” în faza preliminară a procedurii penale în materia combaterii corupției, în cadrul unei proceduri penale care are o dimensiune fie națională, fie transfrontalieră. În această privință, reiese din observațiile atât scrise, cât și orale ale guvernului leton că, în temeiul articolului 27 din Codul de procedură penală, în calitate de „responsabil de procedură”, KNAB: „1) organizează desfășurarea procedurii penale și gestionarea documentelor aferente; 2) adoptă decizii privind orientarea procedurii penale; 3) exercită el însuși sau prin intermediul altor funcționari autoritatea publică în stadiul relevant al procedurii penale; 4) impune oricărei persoane respectarea obligațiilor sale în materie de procedură penală și a normelor de procedură; 5) se asigură că persoanele implicate în procedura penală sunt în măsură să își exercite drepturile prevăzute de lege”.

40. Această constatare nu poate fi repusă în discuție de împrejurarea că, în temeiul dreptului leton, în cadrul măsurilor de investigare care pot determina o ingerință în viața unei persoane, precum perchezițiile, KNAB nu poate adopta astfel de măsuri, ci poate doar să le propună judecătorului de instrucție, care este singurul competent să le adopte. În fapt, după cum a arătat guvernul leton, decizia judecătorului de instrucție constă mai degrabă într-o „autorizare” a percheziției propuse de KNAB decât într-o decizie independentă bazată pe aprecieri autonome ale elementelor de fapt aferente anchetei în discuție, efectuate de judecătorul de instrucție. Mai precis, din observațiile guvernului leton rezultă că, în sistemul de procedură penală leton, judecătorul de instrucție efectuează un control cu privire în principal la respectarea drepturilor omului în procedurile penale, iar nu la oportunitatea diferitelor măsuri de investigare. În consecință, tot potrivit acestui guvern, faptul că judecătorul de instrucție este autoritatea care dispune percheziția nu înseamnă totuși că legea națională îi conferă responsabilitatea de a desfășura ancheta în cadrul procedurilor penale în locul „responsabilului de procedură”. KNAB ar rămâne astfel „responsabilul de procedură” căruia îi revine sarcina de a propune măsurile de investigare și de a aprecia necesitatea acestora pentru atingerea obiectivului anchetei respective.

41. Pe de altă parte, nu se poate contesta nici faptul că este îndeplinită și condiția impusă la articolul 2 litera (c) punctul (ii) a doua teză din Directiva 2014/41, potrivit căreia un OEA trebuie să fie validat de o autoritate judiciară. După cum reiese din sensul obișnuit al termenului „validare”, acest proces impune autorității judiciare să confirme regularitatea juridică a unui OEA. Astfel, în conformitate cu dreptul leton, OEA în cauză a fost validat de Parchetul General al Republicii Letonia, care, după ce a verificat dacă probele căutate și măsurile de investigare alese erau necesare și proporționale în scopul desfășurării anchetei, l-a transmis Parchetului din Berlin în vederea executării sale în Germania. Acest act de validare este cel care constituie

[21] Cu titlu de exemplu, Curtea a statuat deja că administrația fiscală a unui stat membru care, deși ține de puterea executivă a acestuia din urmă, desfășoară, în temeiul dreptului național, anchete fiscale în locul parchetului poate intra sub incidența noțiunii de „autoritate emitentă”, în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din aceeași directivă [a se vedea Hotărârea Staatsanwaltschaft Graz (punctul 46)].

temeiul OEA respectiv și care îi conferă calificarea drept „decizie judiciară”, impusă la articolul 1 alineatul (1) din această directivă. Prin urmare, considerăm că este irelevant faptul că, în cadrul unei proceduri naționale similare, aceste măsuri de anchetă ar fi trebuit să fie adoptate de o autoritate judiciară, în măsura în care validarea OEA în cauză de către Parchetul General permite ca Ministerul Public să fie considerat autorul ordinului respectiv [22]. Tocmai acesta este motivul pentru care articolul 2 litera (c) punctul (ii) a treia teză din directiva menționată prevede că, întrucât ordinul de anchetă este validat de o autoritate judiciară, aceasta din urmă „poate” fi considerată, de asemenea, „autoritate emitentă” în sensul transmiterii OEA, legiuitorul Uniunii lăsând această posibilitate la discreția statelor membre.

42. Din ceea ce precedă rezultă că, având în vedere modul său de redactare, articolul 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41 nu se opune ca o autoritate nejudiciară care adoptă, în conformitate cu dreptul său intern, măsuri de investigare specifice, care, înainte de a fi executate într-un alt stat membru, sunt validate de o autoritate judiciară, să poată fi calificată drept „autoritate emitentă”, în sensul acestei dispoziții, chiar și atunci când adoptarea unor astfel de măsuri de investigare în cadrul unei proceduri pur interne ar fi fost de competența exclusivă a autorităților judiciare.

Cu privire la interpretarea contextuală

43. În al doilea rând, această interpretare nu este nicidecum infirmată de *contextul* în care se înscrie articolul 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41. În această privință, trebuie amintit că a doua teză a dispoziției menționate prevede în mod expres că, în cadrul exercitării atribuției sale de validare a OEA, autoritatea judiciară este obligată să examineze conformitatea acestui ordin cu condițiile de emitere prevăzute de directiva respectivă, în special cu cele prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din aceasta. Or, niciuna dintre acele condiții de emitere nu pare să se opună ca o autoritate nejudiciară precum KNAB, care adoptă măsuri de investigare validate de o autoritate judiciară, să poată fi calificată drept „autoritate emitentă” atunci când adoptarea unor asemenea măsuri în cadrul unei proceduri interne ar fi fost de competența autorităților judiciare.

44. Astfel, *primo*, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41 coroborat cu articolul 2 litera (c) și cu considerentul (11) al acestei directive, validarea unui OEA, la fel ca emiterea sa, este supusă îndeplinirii a două condiții cumulative, și anume, pe de o parte, în temeiul acestui articol 6 alineatul (1) litera (a), ca emiterea OEA să fie necesară și proporțională față de scopul procedurilor, în special penale, menționate la articolul 4 din respectiva directivă, ținând cont de drepturile persoanei suspectate sau acuzate [23], și, pe de altă parte, în temeiul articolului 6 alineatul (1) litera (b) din aceasta, ca măsurile de investigare indicate în OEA să fi putut să fie dispuse în aceleași condiții într-o cauză internă similară [24]. În temeiul articolului 6 alineatul (2) din aceeași directivă, aceste două condiții sunt evaluate, în fiecare caz, de către autoritatea emitentă.

45. Deși aceste dispoziții nu precizează în ce mod și în ce stadiu al procedurii penale trebuie îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41, întrucât aceste norme țin în mod necesar de autonomia procedurală a statului emitent, din coroborarea

[22] A se vedea prin analogie Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, punctul 30), care privea procedura de validare de către Ministerul Public a unui mandat de arestare național emis de serviciul de poliție, precum și Hotărârea din 9 octombrie 2019, NJ (Parchetul din Viena) (C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, punctul 46), referitoare la procedura de confirmare a unui ordin de arestare printr-un mandat de arestare emis de Parchetul Republicii Austria.

[23] A se vedea Hotărârile Spetsializirana prokuratura (punctul 32) și EncroChat (punctul 88).

[24] A se vedea Hotărârile Staatsanwaltschaft Wien (punctul 57) și EncroChat (punctul 87).

articolului 2 litera (c) punctul (ii), a articolului 6 alineatele (1) și (2) și a considerentului (11) al acestei directive reiese că respectarea acestor condiții trebuie evaluată atât de autoritatea nejudiciară, în stadiul elaborării OEA și în special al propunerii măsurilor de investigare specifice, cât și de autoritatea judiciară, în stadiul validării OEA. Această constatare este, pe de altă parte, confirmată de faptul că OEA trebuie „validat" de o autoritate judiciară, termenul „validare" implicând în mod necesar confirmarea unei prime verificări efectuate de autoritatea nejudiciară. Or, această constatare pledează în favoarea unei interpretări potrivit căreia, atunci când există o asemenea validare, directiva menționată nu impune ca autoritatea emitentă să fie de asemenea competentă să dispună măsurile în cauză în cadrul unei proceduri naționale. Astfel, OEA trebuie înțeles în sensul că vizează actul în forma pe care o are acesta la momentul executării sale, și anume după validarea sa de către autoritatea judiciară, întrucât, înaintea acestei etape, ordinul respectiv nu produce efecte juridice și nu poate fi transmis [25].

46. În speță, nimic nu permite să se considere că aceste condiții prevăzute la articolul 6 din Directiva 2014/41 nu ar fi respectate în cauza principală.

47. Într-adevăr, în ceea ce privește prima condiție, prevăzută la articolul 6 alineatul (1) litera (a) din această directivă, care privește, pe de o parte, necesitatea și proporționalitatea față de scopul procedurilor, trebuie să se constate, după cum reiese din observațiile prezentate de guvernul leton, că KNAB a obținut anterior emiterii OEA în cauză autorizațiile judiciare necesare de la instanța letonă pentru măsurile de percheziție vizate de ordinul de anchetă. Pe de altă parte, în ceea ce privește luarea în considerare a drepturilor persoanei suspectate sau acuzate, niciun element din dosarul prezentat Curții nu permite să se considere că controlul judiciar al OEA în cauză nu era în măsură să asigure o asemenea respectare a drepturilor fundamentale. Dimpotrivă, s-ar părea că, în cadrul procedurii naționale echivalente, acest OEA a făcut obiectul unui dublu control judiciar efectuat, într-o primă etapă, de judecătorul de instrucție și, într-o a doua etapă, de Parchetul General al Republicii Letonia, iar acest control era întemeiat pe toate elementele furnizate de autoritatea nejudiciară.

48. În ceea ce privește a doua condiție, prevăzută la articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41, reiese de asemenea din elementele din dosarul de care dispune Curtea că aceleași măsuri de investigare indicate în OEA în cauză ar fi putut să fie dispuse într-o cauză internă similară, întrucât KNAB ar fi putut să propună aceleași măsuri pentru ca acestea să fie adoptate de judecătorul de instrucție. Pe de altă parte, Curtea a statuat deja că, prin utilizarea termenilor „în aceleași condiții" și „într-o cauză internă similară", articolul 6 alineatul (1) litera (b) din această directivă condiționează stabilirea condițiilor precise necesare pentru emiterea unui OEA exclusiv de dreptul statului emitent [26]. Această dispoziție urmărește să evite o eludare a normelor și a garanțiilor prevăzute de dreptul statului emitent [27]. Or, niciun risc al unei asemenea eludări nu poate rezulta din faptul că adoptarea OEA este dispusă de o autoritate nejudiciară, atunci când aceasta este ulterior validată de o autoritate judiciară.

49. *Secundo*, dincolo de condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41, autoritatea emitentă trebuie să furnizeze justificări suplimentare în cadrul anumitor măsuri de investigare specifice. Astfel, articolul 26 alineatul (5) din această directivă impune, în ceea ce privește informațiile privind conturile bancare și alte conturi financiare, ca autoritatea emitentă să indice motivele pentru care consideră că informațiile solicitate pot avea o valoare substanțială în cadrul procedurilor penale în cauză. În plus, articolul 27 alineatul (4) și articolul 28

[25] A se vedea prin analogie Hotărârea din 9 octombrie 2019, NJ (Parchetul din Viena) (C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, punctele 42 și 43).

[26] A se vedea Hotărârea EncroChat (punctele 90-93).

[27] A se vedea Hotărârea EncroChat (punctul 97).

alineatul (3) din directiva menționată prevăd de asemenea, în ceea ce privește informațiile privind operațiunile bancare și alte operațiuni financiare și, respectiv, măsurile de investigare care presupun colectarea de probe în timp real, în mod continuu și într-o anumită perioadă de timp, că această autoritate indică motivele pentru care consideră informațiile solicitate relevante în scopul procedurilor penale în cauză [28]. Or, aceste justificări suplimentare pot fi furnizate de o autoritate nejudiciară, independent de faptul că, dacă este cazul, în cadrul unui proceduri interne, deciziile prin care se dispune prezentarea acestor informații ar fi de competența unei autorități judiciare.

50. *Tertio*, articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2014/41, interpretat în lumina considerentului (22) al acesteia din urmă, prevede o obligație generală a statelor membre de a se asigura că măsurilor de investigare indicate în OEA le sunt aplicabile căi de atac cel puțin echivalente celor disponibile într-o cauză internă similară. În plus, conform articolului 14 alineatul (3) din această directivă, autoritatea emitentă asigură faptul că persoanele vizate de un astfel de ordin dispun de informații suficiente cu privire la căile de atac și termenele de exercitare a acestora, prevăzute de dreptul național, pentru a asigura posibilitatea exercitării efective a dreptului lor la o cale de atac [29]. În sfârșit, potrivit articolului 14 alineatul (7) din directiva menționată, statul emitent trebuie să ia în considerare admiterea căii de atac împotriva recunoașterii sau a executării unui OEA în conformitate cu propriul său drept intern. Astfel, fără a aduce atingere normelor procedurale interne, statele membre trebuie să asigure faptul că, în cursul procedurilor penale din statul emitent, se respectă dreptul la apărare și echitatea procedurilor în cadrul evaluării probelor obținute prin intermediul unui OEA [30]. Or, în opinia noastră, aceste obligații de informare și respectarea dreptului la apărare pot fi la fel de bine asigurate de o autoritate nejudiciară, sub controlul unei autorități judiciare, independent de faptul dacă prima autoritate poate dispune măsuri de investigare echivalente într-o cauză internă similară.

Cu privire la interpretarea teleologică

51. În ceea ce privește, în al treilea rând, *obiectivul urmărit* de Directiva 2014/41, considerăm că interpretarea propusă la punctul 42 din prezentele concluzii este, în plus, de natură să asigure realizarea deplină a acestuia din urmă, așa cum a fost amintit la punctul 25 din prezentele concluzii, care constă în instituirea unui sistem simplificat și mai eficient bazat pe OEA, pentru a facilita și a accelera cooperarea judiciară și a contribui astfel la realizarea obiectivului de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție pe baza principiilor încrederii și recunoașterii reciproce [31].

52. În această privință, obiectivul privind o cooperare simplificată și eficientă între statele membre presupune posibilitatea identificării simple și neechivoce a autorității care a emis un OEA pentru a stabili dacă un atare ordin trebuie sau nu să facă obiectul unei validări de către o autoritate judiciară în temeiul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41. O interpretare care se bazează numai pe constatarea că o autoritate nejudiciară a fost „definită” de statul emitent ca fiind competentă să acționeze în calitate de autoritate de anchetă, în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din această directivă, este de natură să permită să se stabilească fără echivoc dacă o autoritate intră sub incidența punctului (ii) din această dispoziție, exclusiv pe

[28] A se vedea Hotărârea Spetsializirana prokuratura (punctul 33).

[29] A se vedea Hotărârea Staatsanwaltschaft Wien (punctele 60 și 61).

[30] A se vedea Hotărârea Staatsanwaltschaft Wien (punctul 62).

[31] A se vedea Hotărârea din 24 octombrie 2019, Gavanozov (C-324/17, EU:C:2019:892, punctul 35). A se vedea de asemenea punctul 25 din prezentele concluzii.

baza alegerii efectuate de statul emitent, iar nu a naturii probelor în cauză. Astfel, o interpretare contrară, pe de o parte, ar conduce la o „fragmentare” a sistemului, în sensul că diferite „autorități emitente” ar putea fi competente în cadrul aceleiași anchete, în funcție de natura diferitelor măsuri de investigare și de dreptul procedural aplicabil acestora în cadrul unei proceduri interne, și, pe de altă parte, ar constitui o sursă de insecuritate juridică și ar risca să complice sistemul de punere în aplicare a OEA, precum și, prin urmare, să compromită instituirea unui sistem simplificat și eficient de cooperare între statele membre în materie penală [32].

53. În continuare, în acest scop, trebuie amintit că considerentul (10) al Directivei 2014/41 identifică autoritatea emitentă ca fiind „cea mai în măsură să decidă ce măsură de investigare urmează să fie utilizată, pe baza cunoașterii detaliilor anchetei respective” [33]. Astfel, nu există nicio îndoială că, atunci când un stat membru alege să atribuie competențe unei autorități nejudiciare pentru ca aceasta să poată acționa în calitate de autoritate de anchetă, această autoritate este „cea mai în măsură”, în contextul special al organizării interne a procedurii penale, să cunoască mai bine diferitele detalii ale anchetei care să îi permită să adopte măsurile de investigare cel mai bine adaptate în scopul acestei anchete și să reacționeze rapid la diferitele situații procedurale care pot apărea. În această situație, nu se poate susține, după cum procedează WBS, că adoptarea OEA ar fi mult mai eficientă sau mai simplă dacă judecătorul de instrucție, în calitate de autoritate emitentă, ar fi adoptat el însuși OEA în cauză, în conformitate cu articolul 2 litera (c) punctul (i) din Directiva 2014/41. Cu titlu de exemplu, atunci când un OEA este contestat de către o parte interesată în statul executant cu privire la motivele de fond ale emiterii acestui OEA, autoritatea nejudiciară care este însărcinată cu ancheta trebuie să poată primi informațiile cu privire la contestație, și aceasta va fi mai eficientă, în raport cu o situație în care această transmitere se realizează prin intermediul unei alte autorități care nu este cea care efectuează ancheta [34]. De asemenea, atunci când executarea unui OEA angajează costuri excepțional de ridicate din partea statului executant, care pot include printre altele expertize complexe sau operațiuni ample de poliție ori activități de supraveghere ample pe parcursul unei perioade îndelungate, chestiunea costurilor ar putea face obiectul unor consultări între statul emitent și statul executant. În cadrul acestui tip de consultări, autoritatea nejudiciară însărcinată cu ancheta este, cu siguranță, cea mai în măsură să aprecieze utilitatea menținerii și a întinderii unui OEA, în special în funcție de progresele realizate în cadrul anchetei [35].

54. În sfârșit, în această privință, trebuie să se observe că, în anumite state membre, judecătorul de instrucție nu are un rol central în procedura de investigare, acesta intervenind numai punctual în special pentru a autoriza anumite măsuri de investigare solicitate de parchet [36]. Pentru acest motiv, instanța respectivă nu ar dispune de dosarul cauzei decât în momentul în care pronunță decizia și, prin urmare, nu ar avea decât o cunoaștere limitată a anchetei. Astfel, această instanță nu s-ar putea familiariza nici cu domeniile anchetei care nu sunt vizate de decizia sa, nici cu evoluțiile care ar interveni ulterior adoptării acesteia din urmă. A impune ca instanța menționată să fie autoritatea emitentă a OEA ar conduce la o încetinire a procesului de asistență judiciară reciprocă, în special în cazul unei cereri a autorității executante formulate în temeiul articolului 6 alineatul (3) prima teză din Directiva 2014/41. Astfel cum arată în mod întemeiat instanța de trimitere, în cazul în care numai instanța de instrucție este considerată o „autoritate emitentă”,

[32] A se vedea prin analogie Hotărârea Staatsanwaltschaft Graz (punctele 43 și 45).

[33] A se vedea în acest sens Hotărârea Spetsializirana prokuratura (punctul 37).

[34] A se vedea în această privință considerentul (22) al Directivei 2014/41.

[35] A se vedea în această privință considerentul (23) al Directivei 2014/41.

[36] A se vedea în special Republica Federală Germania, și contrar altor tradiții juridice, precum în Franța, unde judecătorul de instrucție este responsabil în mod global de instrucție.

iar autoritatea executantă revine către ea cu o cerere de clarificări în temeiul articolului 6 alineatul (3) prima teză din această directivă, instanța de instrucție va fi obligată să solicite autorității nejudiciare care efectuează ancheta comunicarea dosarului și va trebui de asemenea să se familiarizeze (din nou) cu ancheta, precum și cu evoluția acesteia. O situație mai complexă ar putea apărea și în cazurile în care, precum în speță, măsurile de investigare nu sunt exclusiv de competența instanțelor și pot fi adoptate de alte autorități, astfel încât autoritatea executantă din aceeași cauză ar putea fi sesizată cu două ordine europene de anchetă emise de doi interlocutori diferiți.

Cu privire la geneza Directivei 2014/41

55. În al patrulea rând, interpretarea literală, contextuală și teleologică este confirmată de *geneza* Directivei 2014/41. Reamintim că, în cadrul elaborării proiectului legislativ în urma propunerii inițiale de directivă prezentate de șapte state membre [37], Consiliul a constatat că mai multe state membre se opuseseră dispoziției prin care a fost introdusă obligația de recunoaștere a ordinelor europene de anchetă emise de autorități nejudiciare, dar că, „ținând seama de temeiul juridic ales pentru această propunere”, s-a ajuns la un compromis bazat pe introducerea unei proceduri de validare obligatorii în ceea ce privește conformitatea OEA cu condițiile de emitere a unui OEA, în cazul în care acesta este emis de o autoritate competentă diferită de un judecător, un procuror sau un judecător de instrucție [38]. Rezultă că această alegere a fost efectuată în scopul respectării autonomiei procedurale a statelor membre și a diversității sistemelor naționale, în special a faptului că, în anumite state membre, procedura de instrucție nu este efectuată de instanțe, ci de parchet sau de autorități administrative [39].

56. Având în vedere toate motivele care precedă, apreciem că trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41 nu se opune ca o autoritate nejudiciară care adoptă, în conformitate cu dreptul său intern, măsuri de investigare specifice să poată fi calificată drept „autoritate emitentă” a unui OEA, în sensul acestei dispoziții, chiar și atunci când adoptarea unor astfel de măsuri de investigare în cadrul unei proceduri interne ar fi de competența exclusivă a autorităților judiciare, cu condiția ca aceste măsuri de investigare să fie validate înainte de emiterea OEA de către o autoritate judiciară care a verificat că sunt îndeplinite toate condițiile de emitere și de transmitere prevăzute de această directivă.

Cu privire la domeniul de aplicare al Hotărârii Spetsializirana prokuratura

57. În al cincilea și ultimul rând, subliniem că, contrar celor susținute în esență de WBS și de Comisie, această concluzie nu poate fi infirmată de Hotărârea Spetsializirana prokuratura, prin care Curtea a statuat că articolul 2 litera (c) punctul (i) din Directiva 2014/41 trebuie interpretat în sensul că se opune ca un procuror să fie competent să emită un OEA prin care se urmărește

[37] A se vedea în special articolul 2 litera (a) punctul (ii) din Inițiativa Regatului Belgiei, a Republicii Bulgaria, a Republicii Estonia, a Regatului Spaniei, a Republicii Austria, a Republicii Slovenia și a Regatului Suediei pentru o directivă a Parlamentului European și a Consiliului din … privind [OEA] în materie penală (JO 2010, C 165, p. 22).

[38] A se vedea Raportul intermediar al Consiliului din 26 noiembrie 2010 (16868/10 COPEN 266 EUROJUST 135 EJN 68 CODEC 1369), p. 5.

[39] A se vedea în această privință nota de subsol 16 din prezentele concluzii, precum și Bachmaier Winter, L., „Further Mutual Assistance: The European Investigation Order”, în Ambos, K., și Rackow, P., (ed.) *The Cambridge Companion to European Criminal Law*, Cambridge University Press, 2023, p. 292 și 293, precum și Gogorza, A., „Décision d'enquête européenne – La relativité de la notion européenne d'autorité judiciaire”, în *Droit pénal – Lexis Nexis*, nr. 2, 2021, p. 44.

obținerea unor date de transfer și de localizare legate de telecomunicații atunci când, în cadrul unei proceduri naționale similare, adoptarea unei măsuri de anchetă care vizează accesul la astfel de date este de competența exclusivă a instanței.

58. Mai întâi, după cum arată în mod întemeiat instanța de trimitere, în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, autoritatea care a emis OEA era o „autoritate emitentă”, în sensul articolului 2 litera (c) punctul (i) din Directiva 2014/41, și anume Ministerul Public bulgar, în timp ce, în prezenta cauză, autoritatea emitentă este o „altă autoritate competentă”, în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din directiva menționată. Această distincție implică faptul că întinderea principiilor enunțate de Curte, în special la punctele 29 și 30 din hotărârea respectivă, prin care Curtea a analizat modul de redactare a articolului 2 litera (c) punctul (i) din directiva menționată, este limitată în mod logic la autoritățile judiciare și aceste principii nu pot fi transpuse autorităților nejudiciare. Cu alte cuvinte, aceeași hotărâre impune un „paralelism”, în termeni de rang ierarhic, între autoritatea competentă să adopte OEA și autoritatea competentă să adopte aceleași măsuri de investigare în cadrul procedurii naționale, dar numai atunci când aceste două autorități sunt autorități judiciare.

59. În continuare, asemenea instanței de trimitere, observăm că prezenta cauză se distinge de cea în care s-a pronunțat Hotărârea Spetsializirana prokuratura în sensul că măsura de percheziție în discuție, a cărei adoptare este rezervată numai instanțelor în temeiul dreptului leton, a fost, anterior emiterii sale, autorizată de un judecător de instrucție și, ulterior, validată de Parchetul General al acestui stat membru, care a considerat-o necesară și proporțională. În schimb, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Spetsializirana prokuratura, Ministerul Public bulgar a emis, în calitate de autoritate emitentă, în sensul articolului 2 litera (c) punctul (i) din Decizia 2014/41, patru ordine europene de anchetă privind colectarea unor date de transfer și de localizare legate de telecomunicații, fără a solicita în prealabil intervenția unei instanțe bulgare, în condițiile în care, într-o cauză internă similară, Ministerul Public bulgar nu ar fi putut dispune astfel de măsuri decât cu autorizarea unei asemenea instanțe. În consecință, această împrejurare conduce la faptul că motivele reținute de Curte la punctele 32-38 din această hotărâre, dedicate analizei contextului și obiectivelor urmărite de această directivă, nu sunt aplicabile și nici pertinente în ceea ce privește prezenta cauză.

60. Astfel, în ceea ce privește, pe de o parte, analiza contextuală efectuată de Curte la punctele 32-35 din Hotărârea Spetsializirana prokuratura, referitoare la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41, trebuie arătat, după cum s-a făcut la punctele 44-48 din prezentele concluzii, că condițiile prevăzute de această dispoziție nu par a fi relevante în prezenta cauză. În fapt, în speță, KNAB, care acționează în calitate de „responsabil de procedura de anchetă” și este, așadar, autoritatea competentă să dispună măsura de investigare în temeiul dreptului național, a îndeplinit obligațiile de verificare referitoare la necesitatea și proporționalitatea acestei măsuri, prevăzute la articolul 6 alineatul (1) litera (a) din directiva menționată, în măsura în care judecătorul de instrucție competent a precizat în decizia sa că perchezițiile care trebuie să fie efectuate la Berlin erau necesare și proporționale. Prin urmare, spre deosebire de cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Spetsializirana prokuratura, nu a fost necesar în speță să se îndeplinească cerințe specifice privind justificarea măsurii de către autoritatea însăși. În plus, KNAB a emis OEA în cauză în condițiile în care o măsură de investigare ar fi putut fi dispusă într-o cauză internă similară, întrucât judecătorul de instrucție a intervenit pentru a autoriza măsura de percheziție anterior emiterii acestui OEA.

61. Pe de altă parte, nu pot fi pertinente nici concluziile deduse din analiza obiectivelor Directivei 2014/41, la punctele 36-38 din Hotărârea Spetsializirana prokuratura, care au determinat Curtea să concluzioneze, în cadrul interpretării articolului 2 litera (c) punctul (i) din această directivă, că o eventuală distincție între autoritatea emitentă a OEA și autoritatea competentă să dispună măsuri de anchetă în cadrul acestei proceduri penale ar risca să complice sistemul de cooperare și, astfel, să compromită instituirea unui sistem simplificat și eficient. Dimpotrivă, după cum s-a arătat la punctele 52-54 din prezentele concluzii, în cadrul interpretării articolului 2 litera (c) punctul (ii) din directiva menționată, a impune ca autoritatea emitentă a OEA să fie în mod necesar autoritatea competentă să dispună măsura de investigare în discuție în temeiul dreptului național poate, atunci când această autoritate este o autoritate nejudiciară, să determine o creștere a complexității acestui sistem de cooperare.

Concluzie

62. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebarea preliminară adresată de Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior din Berlin, Germania) după cum urmează:

Articolul 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală

trebuie interpretat în sensul că

nu se opune ca o autoritate nejudiciară care adoptă, în conformitate cu dreptul său intern, măsuri de investigare specifice să poată fi calificată drept „autoritate emitentă” a unui ordin european de anchetă, în sensul acestei dispoziții, chiar și atunci când adoptarea unor astfel de măsuri de investigare în cadrul unei proceduri interne ar fi fost de competența exclusivă a autorităților judiciare, cu condiția ca aceste măsuri de investigare să fie validate înainte de emiterea ordinului european de anchetă de către o autoritate judiciară care a verificat că sunt îndeplinite toate condițiile de emitere și de transmitere prevăzute de această directivă.